

Aydın'da İnceleme Yapan TMMOB Heyetinin Raporu Açıklandı... BÜYÜK MENDERES HAVZASINDA JES GERÇEĞİ

Bölgede inceleme yapan TMMOB heyetinin hazırladığı "Büyük Menderes Havzasında Jeotermal Enerji Santralleri Gerçeği" başlıklı rapor yayımlandı. TMMOB Aydın İl Koordinasyon Kurulu'nun talebi zerine TMMOB'un oluşturduğu teknik heyet 9-10 Temmuz 2019 tarihinde Aydın'da gerçekleştirdikleri incelemenin sonuçlarını raporladı. Rapor, jeotermal kaynakların sürdürülebilir ve çevreye en uygun şekilde değerlendirilmesi için ilgili kurum ve kuruluşlara bir yol haritası oluşturmayı hedefliyor.

Raporun sunuş bölümünde, plan-sız gerçekleştirilen yatırımların büyük evre tahribatına neden olabileceğine vurgu yapılarak, bölgeye ilişkin bilgiler şöyle özetlendi:

"İç Anadolu'dan Ege'ye doğru uzanan Büyük Menderes Havzası lkemizde incir, zeytin, pamuk, üzüm ve ürünleri için önemli bir üretim bölgesidir. Türkiye'nin 25 akarsu havzasından biri olan Büyük Menderes Havzası, nehir boyunca devam eden ılıman iklim ile biyoçeşitlilik konusunda da oldukça zengindir. Havza'da nütrient ve biyoçeşitliliğin korunması için belirlenen onlarca alan bulunmaktadır. İşletmeye alınmış jeotermal elektrik santrallerinin üçte ikisi Aydın'da bulunmaktadır. Buna karşın yatırım sürecinde olan, ön lisans ve planlama aşamasındaki santrallerin proje stokunun dörtte biri yine bu sınırlar içerisindedir."

Raporun giriş bölümünde ise "doğal yollardan devamlı ve tekrar edilecek ulaşılan kaynaklardan elde edilen enerji" olarak tanımlanan yenilenebilir kaynakların önemine dikkat çekilerek,

"Dünyada petrol, kömür ve doğal gaz gibi fosil yakıt rezervlerinin hızlı bir şekilde tükenmesi, nüfusun hızla artması ve teknolojinin gelişmesiyle birlikte jeotermal enerji de dahil olmak üzere yenilenebilir enerji kaynakları önem kazanmaktadır" ifadelerine yer verildi. Heyetin bölgedeki incelemelelerinde mevcut jeotermal santral kuyularının ve iletim hatlarının, gerek yer seğimi, gerekse de işletme aşamalarında bilimsel ve teknik gereklilikler ile mevzuata aykırılıklar içerdiğini ve denetim süreçlerinin yetersiz ve ölçüm sonuçları konusunda şeffaflık ilkelere uyulmadığının gözlemlendiği ifade edildi.

"Büyüme Hızlı"

Raporda jeotermal kaynaklara ilişkin dünya genelinde kurulu gücün 2020 yılı verilerine göre 15.608 MWe düzeyine eriştiği bilgisi yer alırken, jeotermal enerjiden elektrik üretiminde ilk beş lke; ABD, Endonezya, Filipinler, Türkiye ve Yeni Zelanda olarak sıralandı. Ülkemizin uzun yıllar 15 MWe düzeyinde sabit kalan jeotermal

elektrik üretim kapasitesini geliştirerek dünyada en hızlı büyüyen ülke olduğunu ifade edildiği raporda şu bilgilere yer verildi:

"Jeotermal kaynaklı elektrik üretimi, 2018 yılı hedefi olan 750 MWe'i aşarak 1347,3 MWe'a ulaşmıştır. Aralık 2020 ayı itibarıyla, 20 sahada işletmede olan 60 adet jeotermal santralda 1.613,2 MWe işletme kapasitesiyle dünya dördüncüsü konumundadır. Kurulumu süren santraller tamamlandığında ise 2000 MWe retim yapılabilcek potansiyele ulaşılacaktır."

Türkiye'de sıcaklığı 103-295°C arasında değişen ve elektrik üretimi yapılabilcek 44 adet potansiyel alan olduğu bilgisine yer verilen raporda, bu alanlar şöyle sıralandı:

"Çanakkale, Nevşehir ve Niğde dışındaki kaynak alanlarının tamamı Batı Anadolu'da konumlanmıştır. Sıcaklıklarına göre Germencik-Ömerbeyli (Aydın), Kızıldere (Denizli), Tuzla (Çanakkale), Salavatlı (Aydın) ve Eynal-Simav (Kütahya) bölgeleri yüksek entalpili sahalar olarak sınıflan-

Fotoğraf 11 Tarım sahaları arasına kurulan jeotermal enerji santrali ve iletim hatları. (TMMOB Teknik Heyeti)

fauna kaybına ve yerel halkla yeni bir anlaşmazlık alanının yaratılmasına yol açabilecek bu ve benzeri tüm yanlış uygulamalar sona ermelidir.

Tüm enerji projelerinde yer seçiminden-projenin fizibilite aşaması, tesis montajı ve işletme ömrü sonuna kadar sürecin tüm aşamalarında, toplum yararı ve çevre, öncelikle göz önüne alınmalı, halkın kabulü, diyalog ve danışma önemsenmeli, verimli tarımsal arazilere enerji tesisi kurulması ve halkın geçim kaynağı olan tarım alanlarına ve ürünlerine zarar verilmesi mutlaka önlenmelidir.

Atanmış ve seçilmiş yöneticilerin görevi, santral yatırımcısı sermaye gruplarının çıkarlarını kollamak değil, her ne pahasına olursa olsun, o bölgede yaşayan insanların, toplumun, çevrenin, doğanın ve ülkenin çıkarlarını korumak olmalıdır. Yanlış uygulamalardan canı yanan, zarar gören üreticilere ve yaşadıkları bölgede sağlıklı yaşam haklarını savunmak için barışçıl yöntemlerle direnenlere baskı ve şiddet uygulama, üzerlerine kolluk kuvvetleri gönderme derhal durmalı ve onların taleplerine kulak verilmelidir.”

“Büyük Menderes Havzasında Jeotermal Enerji Santralleri Gerçeği” başlıklı raporun tamamına <https://bit.ly/3etybN1> adresinden veya QR kodu taratarak ulaşabilirsiniz.

cek patlamalar ya da fışkırmalar hem toprak hem de su kaynaklarını etkilemektedir.”

Çevresel ve Toplumsal Etkiler Göz Ardı Edilmez

Raporun sonuç bölümünde mevzuatta yer alan “kamu yararı” kavramının halkın yararını gözeten nesnel ve nicel ölçütlere dayandırılması gerektiği belirtilerek, acele kamulaştırma uygulamasının son verilmesi, halkın dava açması önündeki engellerin kaldırılması istendi. Yenilenebilir kaynaklara verilen alım garantilerin teşvikten çok kaynak aktarma uygulamasına dönüştüğünü ifade edildi. Üretim tekniği ne olursa olsun, çevresel ve toplumsal etkiler göz ardı edilerek yatırım yapılmaması gerektiği ifade edilerek, “Verimli tarımsal arazileri sınırsız biçimde işgal etmenin, akarsu yataklarının güzergâhlarını değiştirmenin, doğal yaşam için gerekli olan suyun beton borular içerisine hapsetmenin,

çok sayıda ağacı kesmenin, toprağın derinliklerine geri gönderilmesi gereken jeotermal kaynağın yüzeye salmanın gerekçesi olamaz” denildi. ÇED sürecinin kağıt üzerinde kaldığına vurgu yapılarak, şu önerilere yer verildi:

“Kamu yönetimi, tüm enerji yatırımlarında, yaşam alanlarının olumsuz yönde etkilenmemesi konusunda, kuralları geçersiz kılacak istisnaları kurgulamakla değil, kuralları istisnasız uygulamakla, yurttaşların anayasal haklarını savunmakla yükümlü olmalıdır. Halen, milli park, tabiat parkı, tabiat anıtı ile tabiatı koruma alanlarında, muhafaza ormanlarında, yaban hayatı geliştirme sahalarında, özel çevre koruma bölgelerinde; ilgili bakanlığın; doğal sit alanlarında ise ilgili koruma bölge kurulunun olumlu görüşü alınarak, yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı elektrik üretim tesislerinin kurulmasına izin verilebilmektedir. Ülke doğasının tahrip edilmesine, flora ve

Üyelerimize Duyuru

Bültenimizin Nisan 2021 -371. sayısında (sayfa 24-25) yer alan Elektrik Yüksek Mühendisi Kemal Sarı'nın kendi deneyim ve görüşlerini yansıttığı, uzun yıllardan beri tartışma konusu olan işletme -koruma topraklaması hakkındaki Topraklama Ölçümü Üzerine Deneyimler ve Tecrübe Paylaşımı başlıklı yazısına ilişkin katkı ve eleştirilerinizi Şubemize iletmenizi bekliyoruz.